

Projekt

z dnia 24 października 2017 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SZUDZIAŁOWO**

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2023.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) oraz art. 17 ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769) - uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2023, zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA

Elżbieta Irena Kędyś

Załącznik
do Uchwały Nr XXIII.149.2017
Rady Gminy Szudziałowo
z dnia 16 listopada 2017 r.

GMINNA STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH

Gminy Szudziałowo na lata 2018 - 2023

Szudziałowo 2017

I. WSTĘP

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 2046 ze zm./,
- ustawa z dnia 27 marca 2004 roku o pomocy społecznej Dz.U. (tekst jednolity Dz.U. z 2017r poz. 1769).
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych /teks jednolity Dz. U. z 2016 roku , poz. 1793, ze zm./,
- ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych /tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku , poz. 1778./,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego /tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 882 ze zm./,
- ustawa z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego /tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 1255 ze zm./,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 1930 ze zm. /,
- ustaw z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku poz. 697 ze zm./
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym /tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 1828 ze zm. /,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie /tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 1819 ze zm. /.
- ustawy z dnia 8 marca 1990r.o samorządzie gminnym(tekst jednolity Dz. U z 2016roku, poz. 446 ze zm);
- ustawy o Finansach Publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (tekst jednolity Dz. U. Z 2016 roku, poz.1870 ze zm.);

Oprócz w/w aktów prawnych przy realizacji strategii zachodzi potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje ekonomiczne rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek rodzin, problemy

egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych - tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które w istocie decydują o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców gminy jest procesem długofalowym, dlatego celowe jest strategiczne podejście, również na poziomie lokalnym.

Na gminy został nałożony obowiązek realizowania aktywnych form polityki społecznej, które mają poprawić jakość życia lokalnej społeczności. Aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom i problemom społecznym istnieje potrzeba opracowania dokumentu, który będzie podstawą do koordynacji działań i realizacji konkretnych programów z zakresu spraw społecznych. Jednocześnie ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorząd obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych – art. 17 ust. 1 pkt 1 stanowi, że „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka „ - jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy”. Przyjęcie tego dokumentu do realizacji w drodze uchwały Rady Gminy umożliwi nie tylko budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej na terenie gminy, ale również pozwoli na pozyskiwanie środków z budżetu państwa i z funduszy pomocowych na realizację poszczególnych zadań określonych w strategii.

Niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych obejmuje lata 2018 – 2023. Merytorycznie dotyczy ona następujących obszarów polityki społecznej:

- pomoc społeczna i polityka prorodzinna,
- ochrona zdrowia,
- edukacja publiczna,
- kultura
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami.
- bezpieczeństwo publiczne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na uwadze w szczególności działania instytucji pomocy społecznej, zarówno publicznych jak i niepublicznych na terenie gminy Szudziałowo, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy. W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Samorząd terytorialny odpowiedzialny jest za realizację wskazanych celów polityki społecznej. Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze pomocy społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze). Szczególnie istotna rola przypada w tym systemie samorządowi lokalnemu, a zwłaszcza gminom.

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji pomocy społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia.

Plan strategiczny to strategia przygotowana i zapisana w postaci systemu, celów i sposobów ich osiągnięcia. Problem społeczny w polityce społecznej oznacza wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia niedogodności występujące w życiu zbiorowym.

Kwestia społeczna to konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. Obserwuje się zjawiska społeczne takie jak:

- rozwarstwienie społeczne: biedni - bogaci, wygrani - przegrani, pracujący - bezrobotni itp.; co skutkuje nierównościami w dostępie do pracy, edukacji, kultury, lecznictwa oraz obniżenia standardu życia.
- marginalizacja (wykluczenie) wielu jednostek i dużych grup społecznych,

Wyżej wymienione zjawiska występują na terenie kraju w bardzo różnym stopniu. Aby temu przeciwdziałać bardzo istotna jest skuteczna polityka społeczna samorządów terytorialnych.

Polegałaby ona między innymi na:

- poprawie położenia materialnego rodziny i wyrównywania szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych,
- prowadzeniu bieżących działań osłonowych poprzez wprowadzanie programów rządowych,
- dostrzeżenie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem,
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

II. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Cel opracowania

Strategia rozwoju gminy, to proces wyboru długofalowych celów i ustalanie programów do realizacji zadań.

Jest to również opis procesu zarządzania oraz ukierunkowany proces społeczny, którego celem jest rozwój gminy. Taka strategia to doskonale narzędzie do stymulowania rozwoju gminy. Dzięki jej założeniom, będzie można sterować rozwojem gminy tak, by równocześnie godzić interesy polityki województwa z lokalnymi interesami samorządu gminy oraz interesami podmiotów gospodarczych i osób fizycznych.

Władze samorządowe gminy Szudziałowo dostrzegły konieczność sformułowania strategicznych kierunków rozwoju gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie dużo lepsze efekty, niż działania inwestycyjne, ale niespójne lub nie następujące po sobie w optymalnej kolejności.

Istotne jest również to, że strategia rozwoju gminy jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Dzięki opracowaniu strategii jest szansa na zwiększenie wiarygodności gminy wobec partnerów zewnętrznych. Wreszcie dokument ten daje ogromne możliwości promocji gminy. Warte podkreślenia jest również to, że planowanie strategiczne przyczyni się do przygotowania społeczności lokalnej do nadchodzących zmian społeczno - ekonomicznych.

Tworzenie strategii jest procesem dynamicznym, ciągłym, a jego efekty wdrożeniowe zależą od konsekwencji, zaangażowania ludzi i samorządu oraz od umiejętności i otwartości we wprowadzaniu konkretnych korekt w uchwalonej strategii.

Proces budowy strategii

Przy opracowywaniu strategii kierowano się następującymi założeniami:

- uspołecznienie procesu budowy strategii, a więc zaangażowanie w pracę przedstawicieli samorządu, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych, lokalnych liderów itp.
- wyraźnie określone miejsce strategii w strukturze istniejących oraz planowanych dokumentów.

Sformułowane w ten sposób założenia zrealizować można poprzez wykorzystanie metody wspólnego planowania, przy partnerskim udziale mieszkańców gminy, przedstawicieli Urzędu Gminy, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów oraz zespołu powołanego ds. aktualizacji strategii, która spełnia te wymogi. Metoda ta pozwala na połączenie wysiłku zespołu ludzi z odbiorcą strategii, czyli społeczeństwem, które w tym przypadku reprezentowane jest przez radnych, pracowników urzędu gminy i lokalnych liderów. Zorganizowane zostały spotkania informacyjne oraz cykl spotkań zespołu ds. opracowania strategii. Na spotkaniach określone zostały wszystkie ważne obszary problemowe oraz preferencje rozwojowe wynikające z istniejących uwarunkowań.

Zakres i przedmiot opracowania

Zakres opracowania obejmuje problemy, które mogą być podstawą do sporządzenia długo-, średnio- i krótkoterminowych planów działań, w których priorytety i cele strategiczne znajdują wyraz w postaci konkretnych zadań na poszczególne lata.

Przedmiotem opracowania jest obszar całej gminy Szudziałowo w granicach administracyjnych.

Ramy czasowe

Strategia rozwoju gminy Szudziałowo obejmuje cele, których realizacja obejmuje lata 2018-2023. W związku ze zmieniającą się sytuacją społeczną i gospodarczą zmiany mogą ulec również warunki życia mieszkańców gminy, dlatego strategia jest dokumentem wymagającym stałej aktualizacji. Podstawą skutecznego planowania dalszego rozwoju Gminy jest przede wszystkim prawidłowe zdiagnozowanie możliwości rozwojowych oraz potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej.

Uspołecznienie procesu polega na wypracowaniu form społecznego współdziałania w zakresie programowania celów i określenia środków ich realizacji. Dzięki temu społeczność lokalna może uznać tekst strategii za dokument zawierający projekcję własnych celów i dążeń, a dzięki udziałowi w pracach nad przygotowaniem strategii jest przygotowana do samodzielnego jej wdrożenia, realizacji i kontroli. Poprzez współautorstwo strategii

społeczność lokalna jest silniej umotywowana do jej wdrożenia i staje się jej naturalnym rzecznikiem.

Uspołecznianie strategii, poza samym udziałem przedstawicieli różnych środowisk i liderów lokalnych w jej opracowaniu i realizacji jest procesem stale przebiegającym. Może ono przybierać różne formy: od ankietyzowania mieszkańców poprzez konsultowanie, zbieranie opinii, tworzenie rad grupujących liderów gminy lub komisji mieszanych, w skład, których wejdą przedstawiciele społeczności, grup biznesu, organizacji pozarządowych i władz lokalnych. Chodzi o to, aby zostały stworzone warunki do autentycznego wyrażania opinii i pomysłów mieszkańców i uwzględnienia ich w przygotowywanej strategii.

Aktualizacja strategii – to proces społeczny angażujący mieszkańców, a powstały w jego wyniku efekt – to produkt w postaci pisemnego dokumentu. Aktualizacja strategii rozwoju problemów społecznych polegała na:

- zaangażowaniu różnorodnych uczestników – liderów lokalnych reprezentujących społeczność gminy i samorząd;
- aktywnym uczestnictwie lokalnych liderów w spotkaniach ukierunkowanych na rozwiązanie określonych problemów (zatwierdzali wyniki każdego etapu pracy przygotowywali wnioski do następnych etapów)

Zarządzeniem Nr 157.2017 Wójta Gminy Szudziałowo z dnia 11 kwietnia 2017 roku został powołany Zespół ds. opracowania projektu aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, skład zespołu przedstawia się następująco:

Imię i nazwisko	Nazwa Instytucji / organizacji
Ewa Katarzyna Grasewicz	Przewodniczący Zespołu, Kierownik GOPS w Szudziałowie
Aneta Maliszewska	Z- ca Przewodniczącego Zespołu, Sekretarz Gminy
Renata Czaban Tarasewicz	Urząd Gminy, inspektor
Bohdan Olchowik	Dyrektor Zespołu Szkół w Szudziałowie - obecnie Szkoły Podstawowej w Szudziałowie
Elżbieta Jaroszewicz	Gminny Ośrodek Animacji Kultury i Rekreacji, Dyrektor
Mirosław Grabowicz	Zakład Gospodarki Komunalnej, Dyrektor

Zadaniem Zespołu było wypracowanie propozycji zmian zapisów w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wypracowanie ostatecznej wersji Strategii.

Harmonogram prac związanych z aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

I warsztat 19 maj 2017r.

Cel warsztatu:

- przygotowano zespół do prac nad aktualizacją strategii (zapoznano uczestników z metodologią opracowania strategii). Wypracowano diagnozę sytuacji społecznej w gminie, dokonano analizy silnych i słabych stron polityki społecznej w Gminie Szudziałowo oraz identyfikacji szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego – analiza SWOT stanowiących podstawę wizji rozwoju społecznego.

II warsztat 30 czerwiec 2017r.

Cel warsztatu:

- aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych poprzez:
- analizę problemów i zasobów społecznych występujących w gminie, widzianych z perspektywy różnych podmiotów
- identyfikację obszarów priorytetowych polityki społecznej w Gminie Szudziałowo
- określenie potrzeb społecznych oraz poziomu ich zaspokajania
- analizę poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy
-

III warsztat 15 wrzesień 2017.

- aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych poprzez:
- przypomnienie struktury dokumentu
- prezentację zasad rozwoju społecznego w gminie
- określenie wizji rozwoju gminy
- sformułowanie celów strategicznych
- określenie sposobu zarządzania realizacją strategii
- przygotowanie projektu dokumentu

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne na przykład organizacje pozarządowe.

Zasoby społeczne występujące na terenie gminy Szudziałowo:

Zasoby instytucjonalne:

Instytucja/organizacja	Pełnione role i zadania
Szkoła Podstawowa w Szudziałowie, Szkoła Podstawowa w Babikach	Pełnienie funkcji dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej.
Gminny Ośrodek Animacji Kultury i Rekreacji	Edukacja i rozwój kultury z elementami zachowania tradycji. Szerzenie kultury, integracja środowiska lokalnego, organizacja imprez kulturalno - rekreacyjnych.
Gminna Biblioteka Publiczna	Gromadzenie i udostępnianie księgozbioru, promocja regionu i rozwój kultury
Ośrodek Zdrowia	Opieka zdrowotna i profilaktyka
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Pomoc osobom i rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych
Parafie Rzymskokatolickie i Prawosławne	Szerzenie wiary, promocja dialogu społecznego i tolerancji
Nadleśnictwo	Gospodarka zasobami leśnymi, praca na rzecz ochrony środowiska, promocja terenów zielonych
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Monitorowanie i pomoc osobom i rodzinom z problemem uzależnień
Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Monitorowanie i pomoc rodzinom dotkniętym przemocą.
Ochotnicze Straże Pożarne	Ochrona przeciwpożarowa, pomoc w sytuacjach kryzysowych np. klęsk żywiołowych, promocja kultury
Rady sołeckie	Integracja lokalnego środowiska
Świetlice wiejskie	Integracja środowiska lokalnego
Klub sportowy „Sudovia”	Promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego, promocja sportu. Zagospodarowanie czasu wolnego .
Zespół wokalny Szudziałowianki	Aktywizacja seniorów , promocja gminy i kultury
Aktywni radni	Reprezentowanie interesów mieszkańców, podejmowanie decyzji w sprawach gminy, integracja lokalnego środowiska, współpraca z Zakładem Gospodarki Komunalnej.

Zasoby osobowe:

- Wójt
- radni, sołtysi
- nauczyciele,
- lekarze
- pielęgniarki środowiskowe
- ksiądz
- organista

- policjant
- straż graniczna
- strażacy
- samorządowcy
- bibliotekarz
- działacze sportowi
- pracownicy socjalni
- społecznicy
- handlowcy

- inne zasoby

- dobra organizacja komunikacji
- przynależność gminy do stowarzyszenia „Przyjaciół Gminy Szudziałowo”.

Identyfikacja głównych obszarów problemowych w sferze pomocy społecznej w gminie Szudziałowo dokonana została na spotkaniach zespołu ds. opracowania projektu strategii problemów społecznych. Przeanalizowano również możliwości oraz ograniczenia istniejące w samym systemie pomocy społecznej jak i poza nim. Pozwoliło to określić rzeczywisty obraz warunków realizacji strategii i formułowania programów operacyjnych w gminie.

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Szudziałowo opierano się na dokumentach strategicznych zawierających cele lub działania zbieżne z opracowanym dokumentem. Wszelkie działania zawarte w obszarach problemów społecznych znajdują swoje uzasadnienie w najbardziej istotnym dla kształtowania polityki rozwoju lokalnego dokumencie strategicznym Strategii Rozwoju Gminy Szudziałowo na lata 2015-2025. Są nimi:

Strategia Rozwoju Gminy Szudziałowo

Misja gminy Szudziałowo:

Misją gminy jest inicjowanie zrównoważonego rozwoju Gminy Szudziałowo wykorzystując posiadane zasoby. Chcemy wspólnie kreować wizerunek Gminy Szudziałowo jako miejsca przyjaznego do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i realizacji własnych aspiracji.

Atuty gminy to:

- Położenie przygraniczne , sąsiedztwo granicy z Białorusią stwarza możliwości rozwoju urzędzeń ochrony granic, a także obsługi turystów i wymiany przygranicznej;

- Czyste i mało zanieczyszczone działalnością człowieka środowisko naturalne,
- Baza rodzimych surowców niezbędnych do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, drzewnego;
- Wybitne walory przyrodniczo - krajobrazowe
- Duża lesistość gminy;
- Bogactwo środowiska naturalnego – ponad dwie trzecie powierzchni gminy objęta jest różnymi formami prawnej ochrony przyrody.
- Potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego, produktów lokalnych i zdrowej żywności;
- Przychylność władz Gminy dla rozwoju przedsiębiorczości;

Jest to gmina przyjazna dla inwestorów, dobrze promująca swoje walory, oferująca czyste środowisko, czystą wodę i zdrową żywność.

Cele wg/ Strategii Rozwoju Gminy Szudziałowo

W Strategii przyjęto cztery strategiczne cele rozwoju, które są konkretyzacją wizji rozwoju gminy. Numeracja spełnia tylko funkcję porządkującą, nie zaś hierarchizującą. Wszystkie cele są sobie równe pod względem wagi i znaczenia w strategii rozwoju gminy:

I. RYNEK PRACY, GOSPODARKA I TURYSTYKA	II. INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	III. KOMFORT I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	IV. ZARZĄDZANIE I KAPITAŁ SPOŁECZNY
Cel operacyjny I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	Cel operacyjny II.1: Skuteczny system ochrony środowiska	Cel operacyjny III.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	Cel operacyjny IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne
Cel operacyjny I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy		Cel operacyjny III.2: Rozwój oferty edukacyjnej	Cel operacyjny IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców
Cel operacyjny I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Cel operacyjny II.2: Poprawa dostępu do infrastruktury	Cel operacyjny III.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	Cel operacyjny IV.3: Wzmacnianie tożsamości lokalnej i spójności społecznej
Cel operacyjny I4 Rozwój oferty turystycznej .			

Dokumentem pozwalającym programować rozwój lokalny jest także dotychczasowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012–2017.

Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są spójne ze Strategią Gminy Szudziałowo opracowaną w 2015 roku.

Kolejnym istotnym dokumentem pozwalającym programować rozwój społeczny jest Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2015 -2022 przyjęty uchwałą Nr XVII/127/2016 Rady Powiatu Sokólskiego z dnia 19 lutego 2016 r. Do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce opracowało „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2014 -2020, która została przyjęta Uchwałą Rady Powiatu Nr XXXIV/230/2014 z dnia 18 czerwca 2014 roku.

Strategia określa główne kierunki działań powiatu w zakresie pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i jest dokumentem otwartym na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski.

Priorytety działań spójne z gminną strategią:

1. Opieka nad dzieckiem i rodziną

a) Wzmacnianie rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodzin.

2. Pomoc osobom niepełnosprawnym i wymagającym opieki

a) Tworzenie warunków do przezwycięzania trudnych sytuacji

życiowych, których osoby niepełnosprawne i wymagające opieki nie mogą pokonać

wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapewnienie odpowiedniego

wsparcia.

3. Rynek pracy i zasoby ludzkie

Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 i jest zgodna z założeniami polityki państwa w tym zakresie, a także jest spójna ze Strategią Rozwoju Społeczno -Gospodarczego Województwa.

Misją strategii Województwa Podlaskiego jest: „ Wzrost jakości życia mieszkańców województwa podlaskiego zapewniający możliwość integracji wypełniania ról społecznych i równego dostępu do wszelkich praw zasobów, dóbr i usług” .

Cel strategiczny obszaru **„Efektywna pomoc społeczna ”** niesie za sobą realizację następujących celów operacyjnych zgodnych z celami gminnej strategii.

1. Ograniczenie skali zjawiska wykluczenia społecznego
2. Rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej
3. Wspieranie rozwoju zasobów pomocy społecznej
4. Poprawa spójności społecznej
5. Rozwój zasobów ludzkich i instytucji w obszarze wspierania rodziny
6. Rozwój systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

1. INFORMACJE O GMINIE

1.1 Położenie gminy

Gmina Szudziałowo położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego i przylega do granicy z Białorusią. Jej powierzchnia wynosi **30 164 ha**, co stanowi 14,7% powierzchni powiatu i 1,5% powierzchni powiatu białostockiego. Gmina jest podzielona na **34** sołectwa w skład których wchodzi 40 miejscowości. Gmina Szudziałowo liczy ponad **3000** mieszkańców.

Gmina ma charakter typowo rolniczy, dysponuje znacznymi zasobami użytków rolnych. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 14 357 ha, co stanowi 47,6% powierzchni gminy. W użytkach rolnych dominują grunty orne o powierzchni 11 167 ha. Lasy i grunty leśne o powierzchni 144 475 ha stanowią 48% całkowitej powierzchni gminy Szudziałowo.

Główne atuty gminy to przede wszystkim:

- duże zasoby leśne stwarzające możliwości surowcowe i przetwórstwa drzewnego,
- sąsiedztwo granicy z Białorusią, co stwarza możliwości rozwoju urządzeń ochrony granic, a także obsługi turystów i wymiany przygranicznej.

Przyszłość

Polityka przestrzenna gminy jest podporządkowana głównej funkcji gminy jaką jest w dalszym ciągu produkcja rolnicza, której podstawą jest średniej jakości rolnicza przestrzeń produkcyjna i związana z nią obsługa rolnictwa.

Najkorzystniejszą specjalizacją rolnictwa będzie uprawa zbóż oraz hodowla bydła.

W polityce przestrzennej gminy istotną rolę będą odgrywały również funkcje uzupełniające gminy związane z:

- rozwojem komunikacji i turystyki przy przebiegających przez teren gminy drogach krajowych i wojewódzkich ,
- wzrostem znaczenia funkcji ekologicznej i rekreacyjnej,
- mieszkalnictwem i obsługą ludności,
- rozwojem przemysłu związanym z przetwórstwem rolno-spożywczym i produkcją leśną na bazie lokalnych surowców.

Z uwarunkowań rozwoju gminy Szudziałowo wyłaniają się pewne szanse rozwojowe, które należy wykorzystać w polityce gospodarczej i planowaniu przestrzennym. Te elementy powinny być przedmiotem promocji gminy jako propozycje potencjalnym inwestorom.

Kierunki Rozwoju

Przemysł i rzemiosło produkcyjne powinny się rozwijać w gminie w oparciu o aktywność gospodarzą mieszkańców gminy, niewykorzystany majątek produkcyjno - rolniczy i pozarolniczy, tworzone warunki terenowe oraz możliwości eksploatacji surowców mineralnych.

W gospodarczym rozwoju gminy Szudziałowo, lasy stanowią poważne bogactwo i szansę rozwojową. W perspektywie gospodarczą funkcją lasów pozostanie, jak obecnie, produkcja wysokiej klasy surowca drzewnego na rzecz gospodarki narodowej oraz na potrzeby właścicieli, jeśli chodzi o lasy prywatne. Rodzaj pozyskanego surowca to głównie drzewo gatunków iglastych i częściowo gatunków liściastych. Przetworzenie pozyskanego surowca (przerób tartaczny, produkcja sklejki, okleiny, zapalek, papieru, płyt wiórowych, itp.) odbywa się poza obszarem gminy. Tym niemniej, w pobliżu lasów na terenie gminy, prowadzona będzie, na szerszą skalę niż dotychczas, przeróbka drewna. W perspektywie powinno wzrosnąć także pozyskiwanie i przetwarzanie runa leśnego i owoców leśnych na cele konsumpcyjne w kraju i na eksport. Ważną funkcją lasów pozostanie funkcja wodo i glebochronna a także ostoja dzikiego ptactwa i zwierzyny. Stąd też w rozwoju gospodarczym szansą też jest łowiectwo prowadzone przez koło łowieckie w siedmiu obwodach łowieckich. Postuluje się także powrót do bartnictwa na terenach leśnych, co podniosłoby atrakcyjność oferty produktów leśnych o najwyższych parametrach ekologicznych. Obszar lasów wchodzących w skład Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej stanie się w perspektywie podstawowym obszarem turystycznym gminy o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, stąd też koniecznym jest dostosowanie w planach urzędzeniowych gospodarstwa leśnego sposobu gospodarki leśnej na tych terenach do priorytetu funkcji turystycznych, a także w opracowywanym planie ochrony PKPK powinny być zawarte sposoby wykorzystywania do celów turystycznych.

Zasadniczym walorem funkcji turystyczno - wypoczynkowej gminy są tereny leśne, szczególnie położone w pobliżu cieków wodnych. Ponadto czystość środowiska jest elementem wzbogacającym atrakcyjność turystyczno - wypoczynkową gminy.

Na terenach położonych na obrzeżach PKPK, określonych jako rekreacyjne, należy tworzyć sukcesywnie zasoby gruntów komunalnych i Skarbu Państwa dla potrzeb wypoczynku pobytowego, świątecznego i codziennego. Przewiduje się dalszy rozwój budownictwa letniskowego w miejscowościach: Lipowy Most, Sosnowik, Poczopek i Talkowszczyzna, Wierzchlesie .

Duże możliwości wykorzystania turystycznego mają istniejące na terenie gminy szlaki turystyczne a m.in. szlak turystyki pieszej (szlak tatarski Bohoniki – Kruszyniany).

Do celów turystycznych należy wykorzystać także budynki opuszczone we wsiach oraz niewykorzystane obiekty usługowe - głównie poszkolne. Tereny leśne o znakomitych walorach przyrodniczych staną się w przyszłości obiektem wzrastającego zainteresowania turystyki kwalifikowanej krajowej i zagranicznej (przyrodnicy, myśliwi) i z myślą o nich należy dążyć do rozwoju bazy obsługi tej grupy turystów.

Gmina Szudziałowo pozostanie obszarem o wiodącej funkcji rolniczej. Stosunkowo dobre gleby, z przewagą klas IV, sprzyjają rozwojowi rolnictwa, choć warunki wilgotnościowe gleb i ich znaczne zamienienie nie są sprzyjające. Pomimo zajmowania znacznej powierzchni gminy przez Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej i jego otulinę, rolnictwo ma znaczną swobodę działalności gospodarczej.

Dominacja indywidualnej gospodarki rolnej i możliwości łatwego powiększania areału gospodarstw rolnych z uwagi na wyludnienie wsi i znaczne areale gruntów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, będzie sprzyjającym czynnikiem dostosowania się rolnictwa gminy do standardów europejskich. Jest paradoksem, że sytuacja istniejącego rolnictwa gminy spowodowana jest zanikiem szeregu wsi, co uważane jest obecnie za niedorozwój gospodarczy, będzie już za kilka lat (z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej) pozytywnym elementem polityki rolnej, jaką Polska będzie musiała stosować. Gmina Szudziałowo w zakresie gospodarki rolnej może bardzo szybko i to bezboleśnie przystosować się do warunków Unijnych. Stan użytków rolnych jest dobry.

Brak jest dużych kompleksów nieużytków rolnych.

Istniejące możliwości produkcji rolnej, wynikające z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz sąsiedztwo Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej, przemawiają raczej za rozwojem rolnictwa ekologicznego. Nie wyklucza się także intensywnej produkcji rolnej na terenach oddalonych od Parku Krajobrazowego. Przestrzenne rozmieszczenie kompleksów gleb i ich przydatności wskazują na możliwości kontynuacji dotychczasowych kierunków produkcji rolnej tj. produkcji głównie zbóż, w tym żyta i owsa oraz hodowli trzody chlewnej i bydła. Inne formy upraw, podobnie jak obecnie, będą posiadały mniejsze znaczenie.

Przewiduje się dalsze zmniejszenie się ilości gospodarstw rolnych, przy zwiększeniu się ich średniej powierzchni. Tempo tych zmian będzie zależec od polityki rolnej Państwa (ceny produktów rolnych, ceny środków do produkcji, możliwości zbytu, kredytowanie rolnictwa) oraz od możliwości tworzenia nowych miejsc pracy na wsi i w miastach dla ludności odchodzącej z rolnictwa.

1.2 Walory przyrodniczo – kulturowe i gospodarcze

Dużym atutem Gminy Szudziałowo są walory turystyczne: duża część gminy leży w Parku Krajo-
brazowym Puszczy Knyszyńskiej. Tędy prowadzi szlak (tatarski) Kruszyniany- Bohoniki.

Malownicze krajobrazy i położenie w obrębie Puszczy Knyszyńskiej daje możliwość roz-
woju turystyki i agroturystyki. Szczególnie przemawia za tym, bogata w gatunki fauna i flora.
Duża powierzchnia lasów to naturalna oczyszczalnia atmosfery - zielone płuca dla całej Polski.
Swoistą ciekawostką przyrody są w ostatnich latach zakładane w leśnych uroczyskach żeremia bo-
browe, wyglądające jak prawdziwe osiedla. Budowane przez nie tamy i sztuczne zalewy wprawiają
w zachwyt i podziw niejednego turystę. Puszcza Knyszyńska jest jednym z najwspanialszych mu-
zeów przyrody i krajobrazu Polski z pięknymi pomnikami przyrody - okazałymi, wiekowymi so-
snami i dębami. Prawdziwych wrażeń dostarcza spotkanie oko w oko ze stadem żubrów, zwłaszcza
w okresie jesienno-zimowym.

Tereny Gminy Szudziałowo położone są w trójkącie pomiędzy Kuźnicą, Sokółką i Krynkami, jest
to jedyny rejon wschodniej Białostoczczyzny, gdzie występują zaścianki, czyli, jak je dawniej po-
wszechnie nazywano, "okolice" szlacheckie.

Na terenie gminy Szudziałowo znajduje się duża ilość obiektów o wartościach historyczno-
-kulturowych nieobjętych decyzjami konserwatorskimi, jednak będących także w kręgu
zainteresowania Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to budynki, cmentarze, parki
podworskie oraz stanowiska archeologiczne.

Tabela . Obiekty zabytkowe ujęte w gminie Szudziałowo

LP	Miejscowość	Obiekt	Data datowania	Nr rejestru zabytków
1	Chmielewsczyzna	wiatrak typu holenderskiego	lata 30-te XX w.	-
2	Harkawicze 37	dom drewniany	początek XX w.	-
3	Harkawicze 39	dom drewniany	koniec XIX w.	-
4	Horczaiki Dolne	kapliczka murowana	lata 30-te XX w.	-
5	Kozłowy Ług 33	dom drewniany	koniec XIX w.	-
6	Kozłowy Ług 36	dom drewniany	koniec XIX w.	-
7	Kozłowy Ług 36	piwnica drewniano-ziemna	lata 30-te XX w.	-

8	Minkowce	Wiatrak typu sokólskiego	1900 r.	378 z 22.05.1976 r.-
9	Pierozki 67	Dom z częścią gospodarczą, drewniany	-	-
10	Samogród	Cerkiew prawosławna p.w. św. Piotra i Pawła	1863 r.	--
11	Samogród	Cmentarz przycerkiewny w zespole cerkwi p.w. św. Piotra i Pawła	1845 r.	
12	Samogród	Ogrodzenie w zespole cerkwi p.w. św. Piotra i Pawła	XIX w.	-
13	Samogród	Mogiła właścicieli majątku Szczęsnowicze	Połowa XVIII w.	-
14	Słójka 7	Dom drewniany	Lata 30-te XX w.	-
15	Słójka 10	Dom drewniany	Początek XX w.	-
16	Słójka 11	Dom drewniany	Początek XX w.	-
17	Słójka	Spichlerz murowany w danym zespole folwarcznym	Koniec XIX w.	-
18	Suchenicze 13	Dom drewniany	Lata 20-30-te XX w.	-
19	Suchenicze	Cmentarz prawosławny	XIX w.	-
20	Szcęsnowicze 1	Dwór drewniany w zespole dworsko-folwarcznym, ob. budynek mieszkalny	Ok. 1850 r.	-

21	Szczęsnowicze	Wiatrak typu koźlak	1946 r.	-
22	Szudziałowo	Kościół rzymskokatolicki, parafialny p.w. Wincentego Ferrariusza i Bartłomieja Apostoła, murowany	1935-1938 r.	-
23	Szudziałowo, ul. Kościelna 22	Dom drewniany	Początek XX w.	-
24	Szudziałowo, ul. Kościelna	Cmentarz rzymskokatolicki	Koniec XVIII w.	-
25	Szudziałowo	Cmentarz prawosławny	1897 r.	-
26	Usnarz Górny	Wieża widokowa, murowana z kamienia w zespole dworsko-folwarczym	XVIII w.	-
27	Wierzchlesie 109	Dom drewniany	Początek XX w.	
28	Wierzchlesie 122	Dom drewniany	Początek XX w.	
29	Wojnowce	Wiatrak typu sokólskiego	Lata 20-te XX w.	
30	Zubowszczyzna	Pozostałości parku dworskiego	2.połowa XIX w.	
31	Zubrzyca Wielka	Pozostałości parku dworskiego	2.połowa XVIII w.	

Źródło : Informacje uzyskane z Urzędu Gminy Szudziałowo, Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego gminy Szudziałowo, Strategia Rozwoju Gminy Szudziałowo na lata 2015-2025

Ochrona i utrzymanie w należytym stanie technicznym obiektów zabytkowych i kulturowych, w miarę upływu lat i dalszego ubytku ludności będzie coraz trudniejsze i to gmina będzie musiała przejmować te obiekty oraz dbać o ich należyte utrzymanie. Jednocześnie, istniejące na terenie gminy dobra kultury w postaci obiektów zabytkowych, obiektów o wartościach kulturowych, obiektów archeologicznych będą nabierały z biegiem lat wartości historycznych (niektóre z nich będą wpisane do rejestru zabytków), ale także ulegały dalszej degradacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu lub rekonstrukcji niektórych z nich.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Liczba ludności gminy w latach 2014-2016.

- 1) 2014 rok - ogółem 3182 ; mężczyzn 1590; kobiet 1592
- 2) 2015 rok - ogółem 3099; mężczyzn 1546; kobiet 1553
- 3) 2016 rok - ogółem 3026; mężczyzn 1517; kobiet 1509

Ludność gminy w latach 2014-2016 według płci i wieku przedstawia poniższa tabela:

Tab. 1 Struktura ludności gminy według poszczególnych grup wiekowych

W latach	2014/liczba ludności	2015/liczba ludności	2016/liczba ludności
0-17 lat razem	498	481	478
kobiety i mężczyźni			
18-59 lat kobiety	764	744	733
18-64 mężczyźni	1088	1057	1026
60 i więcej kobiety	572	556	532
65 i więcej mężczyźni	260	261	257

Źródło: dane Ocena zasobów pomocy społecznej

Struktura wiekowa ludności gminy jest malejąca, przeważa ludność w wieku produkcyjnym.

3. SYTUACJA GOSPODARCZA

Szudziałowo jest gminą typowo rolniczą. Jej powierzchnia zajmuje obszar o wielkości 30164 ha. Według podziału Polski na strefy klimatyczne gmina Szudziałowo położona jest w obrębie strefy wschodniej.

- Rejon zachodni (umiarkowanie ciepły o wpływach oceanicznych);
- Rejon rzeński (mniej ciepły, ubogi w opady);
- Rejon wschodni (chłodny o wpływach kontynentalnych);
- Rejon podgórski (ciepły, stosunkowo długi okres wegetacyjny);
- Rejon górski (chłodny, stosunkowo krótki okres wegetacyjny);

OKRES ZIMOWY

Strefa klimatyczna   Temperatura obliczeniowa powietrza na zewnątrz budynków w °C

I	-16
II	-18
III	-20
IV	-22
V	-24

Źródło: PN-76/B-03420 *Wentylacja i klimatyzacja. Parametry obliczeniowe powietrza zewnętrznego*

Jest ona wyraźnie chłodniejsza od sąsiadującej z nią od zachodu dzielnicy środkowej. Liczba dni mroźnych wynosi tu 50-60 dni, z przymrozkami 110-138 dni w ciągu roku. Czas trwania pokrywy śnieżnej waha się w granicach 80-87 dni. Opad jest większy niż w dzielnicy środkowej i wynosi 550-650 mm. Okres wegetacyjny trwa tu 200-210 dni, a początek robót polowych przypada na ostatnią dekadę marca i pierwszą kwietnia. Podstawową formą własności są gospodarstwa rolne.

Gmina stawia na rozwój turystyki. Szansą dla mniejszych gospodarstw rolnych, które nie zdołały przystosować się do nowej sytuacji gospodarczej jest rozwój agroturystyki. Rozwija się ona powoli, władze lokalne inwestują w rozwój infrastruktury, aby zachęcić turystów do odwiedzania gminy oraz przyciągnąć jednocześnie inwestorów zewnętrznych.

3.1 Działalność usługowa i gospodarcza

Siedzibą gminy jest miejscowość Szudziałowo. Pełni ona funkcję ośrodka obsługi lokalnej w zakresie: ochrony zdrowia, kultury oraz obsługi administracyjnej. Na jej terenie funkcjonują podstawowe obiekty usługowe takie jak: biblioteka, agencja pocztowa, bank spółdzielczy, ośrodek zdrowia, apteka, zespół szkół.

Rolniczy charakter gminy powoduje, że na jej obszarze funkcjonuje niewiele podmiotów prowadzących działalność pozarolniczą. Formą prowadzonej działalności są najczęściej małe rodzinne lub jednoosobowe firmy zajmujące się działalnością handlową, usługową, produkcyjną. Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku w gminnej ewidencji działalności gospodarczej zarejestrowanych było 139 podmiotów gospodarczych. Są to drobne podmioty, działające na zasadzie samozatrudnienia lub zatrudniające tylko kilku pracowników. Podmioty te prowadziły działalność w następujących branżach:

- murarstwo, usługi remontowo-budowlane, instalatorstwo elektryczne, usługi transportowe, handel artykułami spożywczymi i przemysłowymi, ubój zwierząt gospodarskich, usługi weterynaryjne, tartaki, mechanika samochodowa, produkcja wyrobów z drewna, fryzjerstwo, inseminacja zwierząt, działalność kulturalno - usługowa, agencja ubezpieczeniowa, usługi leśne, usługi i zaopatrzenie rolnictwa.

3.2 Rynek Pracy

Bezrobotni	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Bezrobotni ogółem	196	186	200
Bezrobotni długotrwale ogółem	164	135	134
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	14	8	0

Dane statystyczne - Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016 rok

4. ZDROWIE I OPIEKA ZDROWOTNA

W Gminie Szudziałowo funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki, który ze środków otrzymanych z Narodowego Funduszu Zdrowia w ramach umowy na świadczenia zdrowotne zapewnia świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcom gminy. Samorząd wspiera te działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Od kilku lat w Polsce obserwuje się wzrost zachorowań na wiele chorób tzw. cywilizacyjnych. Podobną tendencję obserwuje się na terenie Gminy Szudziałowo.

Infrastruktura i zasoby systemu ochrony zdrowia

1. Podstawowa Opieka Zdrowotna- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szudziałowie.

2. Stomatologia – 1 gabinet stomatologiczny.

Podstawowa opieka zdrowotna

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szudziałowie zatrudnia 2 lekarzy rodzinnych .

Apteki

- 1 Punkt Apteczny w Szudziałowie

Tab. 3 Zatrudnienie pielęgniarek i położnych

Pielęgniarki			Położne
Praktyki	Środowiskowe	Medycyna szkolna	Rodzinna
2	0	1	1

1. Dane NZOZ

Tab. 4 Pacjenci leczeni na niektóre schorzenia w NZOZ

Nazwa schorzenia	2014	2015	2016
Cukrzyca	55	65	66
Choroba niedokrwienna serca	16	23	32
Przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych	29	26	31
Nowotwory	8	10	7
Nadciśnienie tętnicze	313	273	266

2. Dane NZOZ

Tab. 5 Porady udzielane w NZOZ

Typ porad	2014	2015	2016
Wizyty domowe ogółem	61	71	75
Dzieci i młodzież do lat 18	677	573	550
Osoby powyżej 65 roku życia	2651	2611	2272

3. Dane NZOZ

Liczba porad udzielanych przez lekarzy spada w poszczególnych latach. Dotyczy to wszystkich grup wiekowych. Liczba wizyt domowych ma tendencję wzrostową.

Opieka specjalistyczna i lecznictwo zamknięte prowadzone jest dla mieszkańców gminy przez placówki Sokółce i Białymstoku.

5. EDUKACJA I KULTURA

Placówki oświatowe

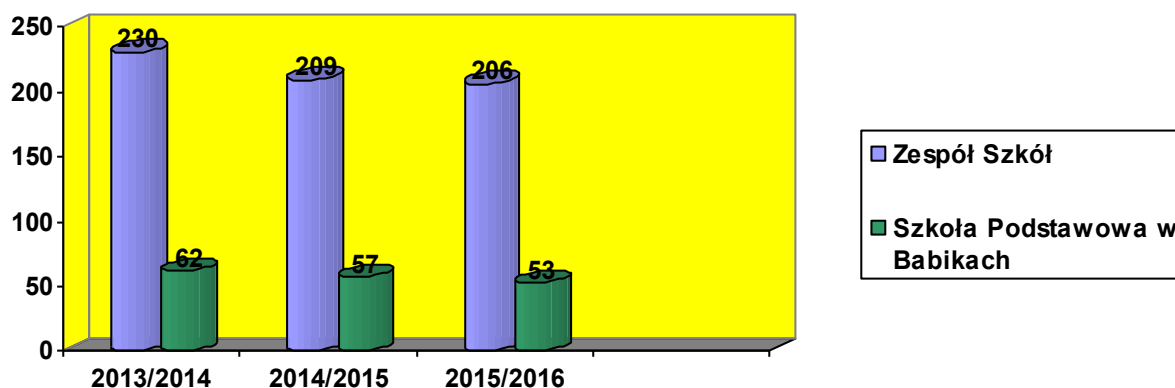
Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Szudziałowie
- Szkoła Podstawowa w Babikach

Wykres 1 Liczba dzieci uczęszczających do szkół na terenie Gminy Szudziałowo w roku szkolnym 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016,

Źródło: Zespół Szkół w Szudziałowie, Szkoła Podstawowa w Babikach

W ostatnich latach liczba uczniów wykazuje tendencję malejącą.

Tab. 6 Kadra pedagogiczna

	ogółem	bez stopnia	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany
Zatrudnieni w pełnym wymiarze	27	0	0	2	10	15
Zatrudnieni w niepełnym wymiarze zajęć	11	0	0	3	4	4

Biblioteka - samorządowa instytucja kultury

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Szudziałowie działa w strukturach Gminnego Ośrodka Animacji Kultury i Rekreacji w Szudziałowie. Biblioteka zatrudnia 2 osoby na stanowiskach starszy bibliotekarz.

INFORMACJE OGÓLNE O GMINNEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ W SZUDZIAŁOWIE

Biblioteka nie tylko gromadzi, opracowuje i udostępnia księgozbiór. Zajmuje się także udzielaniem informacji z różnych dziedzin wiedzy w oparciu o księgozbiór podręczny.

Biblioteka prowadzi także różnego rodzaju formy pracy z czytelnikiem, głównie dziecięcym, gdyż usytuowana jest w pobliżu szkoły podstawowej i gimnazjum.

Biblioteka organizuje:

Konkursy czytelnicze

- wystawki tematyczne
- wycieczki do biblioteki
- lekcje biblioteczne
- ferie zimowe
- Czytające klasy „Noc bibliotek”
- Czytanie na dywanie – zajęcia z edukacji czytelniczej w kl II , O i Przedszkolu
- Narodowe Czytanie
- Mistrz pięknego czytania
- Akcja – Tydzień Bibliotek i Bibliotekarzy
- Czytam sobie w bibliotece i w domu – warsztaty twórcze z książką klasy I,II,III ZS

Biblioteka posiada w swoich zbiorach:

- literaturę piękną dla dorosłych GBP i FB,
- literaturę popularnonaukową GBP i FB,
- literaturę dziecięcą GBP i FB,
- księgozbiór podręczny GBP i FB
- księgozbiór regionalny + wycinki prasowe dotyczące gminy Szudziałowo GBP
- literaturę dotyczącą unii europejskiej GBP i FB,
- lektury szkolne GBP i FB

Księgozbiór

rok	Liczba woluminów GPB Szudziałowo	Liczba woluminów FB Babiki	Liczba woluminów FB Wierzchlesie
2014	18684	6353	3605
2015	18545	6167	3616
2016	17898	5960	3639
rok	liczba zakupionych nowości GPB Szudziałowo	liczba zakupionych nowości FB Babiki	liczba zakupionych nowości FB Wierzchlesie
2014	244	64	20
2015	204	40	11
2016	297	93	23

Czytelnicy

rok	GBP Sz- łowo	FB Babiki	FB W- lesie	GBP Sz- łowo	FB Babiki	FB W- lesi e	GBP Sz- łowo	FB Babiki	FB W- lesie
	liczba	czytel	ników	dorośli			dzieci	do lat	15
2014	359	120	58	139	44	27	220	76	31
2015	351	118	58	139	40	32	212	78	26
2016	372	118	55	153	41	26	219	77	29

Działalność sportowa organizowana jest na bazie obiektu Zespołu Szkół w Szudziałowie, którą stanowi hala sportowa o wymiarach 48 x 24m. Ponadto gmina posiada pełno wymiarowe boisko do piłki nożnej oraz boisko do gier małych –piłka ręczna , koszykówka. Baza ta, oprócz korzystania z niej przez młodzież szkolną, jest także systematycznie wykorzystywana przez klub sportowy „SUDOVIA”.

6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie Gminy Szudziałowo funkcjonuje posterunek policji oraz znajduje się siedziba Straży Granicznej. Ponadto nad bezpieczeństwem czuwają również Ochotnicze Straże Pożarne w Szudziałowie 3 typu S i 2 typu M, Zubrzyca Mała, Usnarz Górny, Minkowce i Wierzchlesie. Straże dysponują sprzętem takim jak: samochody gaśnicze, lekkie samochody, pompy.

Ze statystyk policyjnych oraz uwag i sugestii mieszkańców gminy wynika, że najczęściej występujące zagrożenia to:

- brawurowa jazda młodych użytkowników dróg wszelkiego rodzaju pojazdami mechanicznymi,
- niewielka liczba kradzieży,
- wypalanie traw
- kierowanie pojazdami mechanicznymi i rowerami w stanie nietrzeźwości

Wśród problemów, które wiążą się z bezpieczeństwem, najczęściej zgłaszane to:

- brak monitoringu miejsc zagrożonych
- brak oświetlenia ulicznego w porze wieczorowo – nocnej
- brak miejsc, w których młodzież i dzieci mogłaby spędzać czas wolny, szczególnie podczas ferii zimowych i letnich
- obecność bezpańskich psów na terenie gminy

Posterunek Policji w Krynkach utrzymuje stały kontakt z pracownikami Urzędu Gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami Gminy Szudziałowo. Współpraca ta ma na celu poprawę ogólnego stanu bezpieczeństwa, pomoc rodzinom dotkniętym patologiami, przemocą, alkoholizmem. W związku z tym Policja realizuje programy prewencyjne:

- Programy prewencyjne:

1) Uwaga zagrożenie

- bezpieczne wakacje – ferie
- bezpieczna droga do szkoły – domu
- patrol szkolny
- nieletni
- żółta kartka

2) Stop patologiom

- nie bądźmy obojętni
- nie ufaj bezgranicznie
- szkoła dobrego wyboru (czyny karalne)

7. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE SZUDZIAŁOWO

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie utworzony został w 1990 roku. Realizuje zadania własne gminy zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Wójta Gminy oraz zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Podlaskiego. Celem działania Ośrodka jest realizowanie zadań wynikających z przepisów o pomocy społecznej, w tym szczególnie umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Bezpośrednie wsparcie socjalne udzielane jest najczęściej rodzinom wielodzietnym, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem oraz właścicielom gospodarstw rolnych o małej powierzchni i słabej klasie użytkowanych gruntów. Pomoc kierowana jest również do rodzin dotkniętych patologiami, osób nieporadnych życiowo, ludzi starych czy przewlekle chorych. Działalność Ośrodka ma za zadanie doprowadzić w miarę możliwości do osiągnięcia życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W Ośrodku wyodrębnia się następujące stanowiska pracy: kierownik, 3 pracowników socjalnych, księgowa i asystent rodziny.

GOPS w Szudziałowie realizuje swoje zadania na podstawie:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- przepisów dotyczących samorządu gminnego, finansów publicznych, rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zamówień publicznych i systemu ubezpieczeń społecznych,
- przepisów wykonawczych do ustaw
- oraz statutu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków:

- budżetu gminy ,
- dotacji budżetu państwa ,
- fundusze mogą pochodzić również z: darowizn, spadków, zapisów osób fizycznych i prawnych.

Tab. 7 środki finansowe na pomoc społeczną wg źródeł pochodzenia (w zł)-wydatki:

Rok	Zadania własne (kwota)	Zadania zlecone i dotacje (kwota)	Ogółem
2014	235520	2827	238347
2015	254694	0	254694
2016	382600	5000	387600

Źródło: GOPS Szudziałowo sprawozdania

Powyżej przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, wydatki ogółem, gdzie zsumowano wartości budżetu gminnego wraz z kwotami na zadania zlecone.

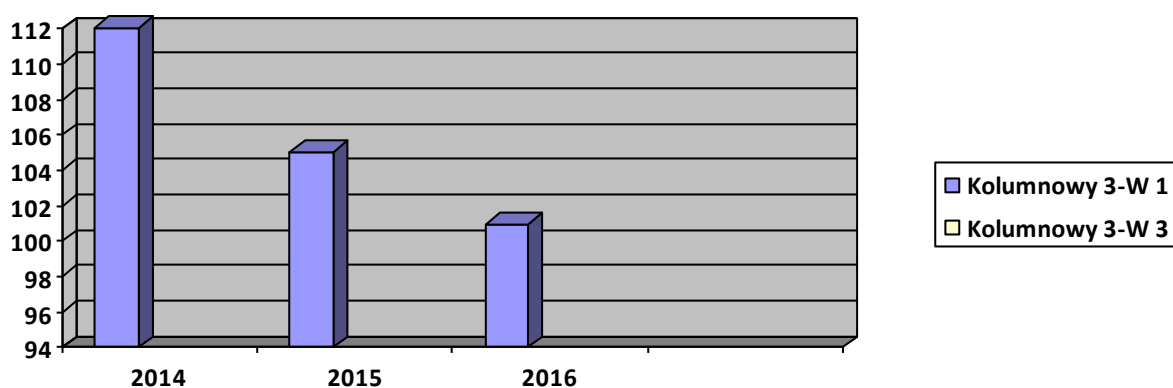

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, w rozbiciu na zadania własne i zadania zlecone należy zauważyć, że ogólnie nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin mają tendencje wzrostową.

W realizacji zadań pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie mając na względzie realizowanie integracji społecznej i jej polityki współdziała z:

- placówkami służby zdrowia – NZOZ w Szudziałowie
- Prokuraturą,
- Sądem Rodzinnym,
- organizacjami społecznymi,
- Parafiami,
- Policją,
- Strażą Graniczną
- Szkołami,
- Sołtysami,
- Radnymi,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Zespołem Interdyscyplinarnym
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.

Wykres 2: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 –2016

Źródło: GOPS Szudziałowo - sprawozdanie MPiPS

Z przedstawionego wykresu wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z zmniejszyła się. Dowodzi to, że społeczeństwo naszej gminy migruje.

Tab. 8 Rodzaje przyznanej pomocy społecznej w latach 2014-2016

Rodzaj zasiłku (świadczenia, pomocy)	Rok 2014		Rok 2015		2016	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Zasiłek stały	6	24050	11	44371	12	58689
Zasiłki okresowe	80	181088	76	169994	86	259801
Zasiłki celowe jednorazowe w tym: specjalne	14	4100	13	3630	17	4110
Posiłek (w formie zasiłku)	13	5374	20	9368	14	6974
Domy pomocy społecznej	4	75440	2	60194	3	82569

Źródło :Sprawozdania GOPS Szudziałowie

Dokonując analizy danych w tabeli należy stwierdzić, że kwota środków finansowych na pomoc społeczną i inne świadczenia według powyższej tabeli sukcesywnie wzrasta. Analizując liczbę osób korzystających z poszczególnych rodzajów pomocy można zauważyć, że najwięcej osób korzysta z zasiłków okresowych, celowych jednorazowych oraz celowych w formie posiłku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Tab. 9 Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w szkole w latach 2014 - 2016

LP.	Rok	Liczba osób
1.	2014	114
2.	2015	108
3.	2016	106

Źródło: Sprawozdania GOPS w Szudziałowie

Bardzo ważną formą pomocy jest dożywianie dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjum. Z analizy wynika, liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania wykazuje tendencję malejącą.

Tab. 10 Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 – 2016 w zależności od przyczyny ubiegania się o takie świadczenia.

Przyczyny	Liczba rodzin 2014	Liczba rodzin 2015	Liczba rodzin 2016
UBÓSTWO	110	103	100
BEZDOMNOŚĆ	1	2	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	20	23	27
BEZROBOCIE	77	75	72
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	37	33	35
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	27	28	26
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OP. WYCH. - w tym:	16	4	10
PRZEMOC	1	0	0
ALKOHOLIZM	2	5	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU PO OPUSZCZENIU ZK	0	0	2
ZDARZENIE LOSOWE	0	1	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA	0	0	0

Źródło: GOPS Szudziałowo

Z powyższych danych wynika że głównymi powodami przyznania pomocy są:

- ubóstwo
- bezrobocie
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne i wielodzietne
- niepełnosprawność
- potrzeba ochrony macierzyństwa

Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy uwzględniane są tylko wtedy, gdy odpowiadają celom i możliwościom finansowym pomocy społecznej. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje z następujących powodów: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizmu lub narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

4. Ubóstwo

Problem ubóstwa i przedstawianie tego zjawiska wydaje się szczególnie trudne, ponieważ w ustawie o pomocy społecznej nie uregulowano jednoznacznie, na jakiej podstawie określić to zjawisko w rodzinie. Stanowiska w tej sprawie są rozbieżne z uwagi na subiektywne odczucia dotyczące tego problemu przez klientów pomocy społecznej oraz pracowników socjalnych. Nie zawsze nie przekroczenie kryterium dochodowego rodziny wskazuje na jej ubóstwo. Jednak ze statystycznego punktu widzenia rozwiązanie takie było by najwłaściwsze, ponieważ określałoby ilość rodzin, których dochody nie przekraczają pewnego progu dochodowego określonego ustawą i byłyby to wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej oprócz rodzin korzystających ze specjalnych form udzielania wsparcia. Drugim rozwiązaniem może być kwalifikowanie zjawiska ubóstwa w rodzinach przez pracownika socjalnego, co było by innym sposobem określania go dla celów pomocy społecznej. Należy przy tym zauważyć, że pewne rodziny, będąc według pracownika w stanie ubóstwa, nie są w stanie faktu takiego potwierdzić, gdyż ich zdaniem radzą sobie i jest im tak dobrze. Z drugiej strony występują i takie rodziny, które nie wykazując własnych dochodów potwierdzają własny stan ubóstwa, w którym tak naprawdę nie istnieją.

5. Bezdomność

Bezdomność – to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Dla ludzi nią dotkniętych tragiczna jest wówczas, gdy się na nią godzą. Bezdomność stanowi zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju społecznego, a także niebezpieczeństwo epidemiczne. Dla bezdomności charakterystyczna jest ogromna różnorodność przyczyn jej występowania między innymi to wzrost bezrobocia, bezdomność z własnego wyboru, alkoholizm i narkomania, zaburzenia psychiczne, eksmisja, przemoc w rodzinie, przestępczość i karalność.

W chwili obecnej zjawisko bezdomności w gminie nie występuje.

Na terenie Gminy Szudziałowo nie ma typowych placówek zapewniających noclegi dla bezdomnych. Osoby potrzebujące z terenu działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szudziałowie mogą korzystać ze Schroniska dla Bezdomnych w Białymstoku

6. Potrzeba ochrony macierzyństwa

Jednym z najbardziej niepokojących zjawisk demograficznych jest ujemny przyrost naturalny. Dlatego ochrona macierzyństwa oraz pomoc rodzinom wielodzietnym jest ważnym zadaniem państwa. Dlatego należy objąć te rodziny daleko idącą, stałą pomocą finansową (świadczenia rodzinne, urlopy macierzyńskie, zasiłki celowe, okresowe, 500+).

Bezrobocie

Bezrobocie jest przede wszystkim ogromnym problem ekonomiczno – społecznym. Ludzie bez pracy nie powiększają dochodu narodowego, a zabezpieczenia socjalne dla nich obciążają budżet. Bezrobocie jest również problemem moralnym, gdyż wyzwała w ludziach poczucie braku wartości i doprowadza ich do dobrowolnej izolacji w społeczeństwie.

Tab. 11 Liczba osób bezrobotnych w latach 2014 – 2016.

Wiek	Liczba bezrobotnych ogółem		
	2014	2015	2016
Bezrobotni ogółem	196	186	200
Bezrobotni długotrwale	164	135	134
bezrobotni z zasiłkiem	14	8	0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Analizując liczbę bezrobotnych z punktu widzenia liczby osób bezrobotnych widzimy, że liczba ta bardzo wzrosła w 2011 roku.

7. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i rodzinach wielodzietnych

Zmiany ekonomiczne dokonujące się aktualnie w Polsce sprawiają, że wiele rodzin, szczególnie wielodzietnych ma trudności z dostosowaniem się do nowej rzeczywistości społecznej. Niejednokrotnie z powodu bezrobocia, rodziny te zaczynają funkcjonować nieprawidłowo.

Pojawiające się kryzysy wystawiają na próbę systemy wartości, które tworzą rodzinę, a które są niezbędnymi czynnikami wpływającymi na polepszenie więzi międzyludzkich. Wiele rodzin na terenie Gminy Szudziałowo borykając się z codziennymi problemami bywa narażonych na różne dysfunkcje rodziny, nie radzą sobie z wypełnianiem ról rodziców, szczególnie w przypadkach, gdy występują problemy niepełnosprawności, choroby psychicznej, uzależnień czy stosowania przemocy. Do tego zła sytuacja mieszkaniowa, bezrobocie i ubóstwo sprawiają, że rodzina staje się niewydolna w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Działając w tym obszarze problemów GOPS w Szudziałowie dąży do wspierania rodzin w wypełnianiu ich ról oraz stara się niwelować negatywne skutki wywołane kryzysami.

Najbliższym środowiskiem, w którym każdy z nas funkcjonuje, jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia zaspokojenie podstawowych potrzeb jej członków. W rodzinie wychowują się dzieci i od tego, jak są wychowywane zależy kształt przyszłych pokoleń. Aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować musi mieć zapewnione odpowiednie warunki, tzn. musi mieć mieszkanie, środki finansowe na zakup żywności, odzieży, a także dostęp do lecznictwa, szkolnictwa i innych zdobyczy cywilizacji. Zachwianie któregoś z tych elementów prowadzi do dysfunkcji. Niestety, nie są to rzadkie sytuacje. Sytuacja ekonomiczna w kraju, regionie, w gminie, wysokie bezrobocie, zachwiało bezpieczeństwem socjalnym rodziny. W niejednej rodzinie została zaburzona realizacja zadań i planów życiowych. Brak pracy powoduje nie tylko zubożenie, ale również prowadzi do takich patologii, jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków do życia nielegalnymi sposobami, przemoc, w tym względem współmałżonka i dzieci. Pojawia się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, prowadząca w skrajnych przypadkach do izolowania dzieci od rodziny, poprzez umieszczanie ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Brak środków na edukację dzieci z kolei obniża ich możliwości w dorosłym życiu, utrudnia znalezienie pracy, a więc ubóstwo utrwała się i powiela w następnym pokoleniu.

O tym, że „źle się dzieje” w rodzinie, świadczą następujące sytuacje:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- przemoc w rodzinie – Niebieska Karta,
- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Liczbowo przedstawiają to poniższe tabele

Tab. 13 Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach korzystających z pomocy Społecznej

LP	Rok-stan na 31.XII.	Ilość rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Ilość osób w tych rodzinach
1	2014	16	76
2	2015	4	14
3	2016	10	49

Źródło: GOPS Szudziałowo

Ważnym zadaniem realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest dożywianie dzieci. Realizację tego zadania w latach 2009-2011 obrazuje tabela nr 14 i tabela nr 15.

Tab. 14 Dożywianie dzieci

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Liczba osób korzystających z posiłku (pełny obiad)	121	108	106
Liczba posiłków (pełny obiad)	18036	15820	16189

Jak wynika z powyższych zestawień , liczba uczniów korzystających z pomocy w formie dożywiania spada. Spada też liczba wydawanych posiłków natomiast nakłady finansowe na realizację tego zadania oscylują na jednakowym poziomie od trzech lat .

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne są ważnym elementem polityki prorodzinnej państwa. Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych obecnie realizuje Urząd Gminy w Szudziałowie.

Tab. 16 Wydatki na świadczenia rodzinne

L.p.	Wyszczególnienie	Wydatki		kwota świadczeń	
		2015	2016	2015	2016
1	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków	103	110	442310	512755
2	Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka	5	6	5000	6000
2	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	12	13	12000	13000
3	Świadczenia pielęgnacyjne	72	91	86400	117433
4	Zasiłek pielęgnacyjny	516	511	78948	78183
5	Specjalny zasiłek opiekuńczy	52	50	25705	25705
6	Zasiłek dla opiekuna	204	154	107640	79803
7	Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	32	37	116940	130680
8	Program 500+	0	300	0	1341897

Sprawozdawczość UG

Przegląd zasobów: instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny dla mieszkańców Gminy Szudziałowo

Gmina Szudziałowo nie dysponuje pełnym zapleczem instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny Placówkami, które swoim zasięgiem działania obejmują również mieszkańców Gminy Szudziałowo są :

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sokółce.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szudziałowie
4. Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich w Sokółce
5. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Szudziałowie
6. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Szudziałowie
7. Komisariat Policji w Szudziałowie
8. Szkoły, pedagog szkolny
9. Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokółce.

- **Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba**

Osoby przewlekle chore mają podobne problemy jak osoby niepełnosprawne. Borykają się z utrudnionym dostępem do specjalistycznej opieki medycznej, czy wysokimi kosztami leczenia. W obecnej chwili problemem stają się tzw. choroby cywilizacyjne, dotykające ludzi młodych i w średnim wieku.

- **Alkoholizm**

Poważnym problemem jest alkoholizm. Nadmierne spożywanie alkoholu wywołuje zjawiska patologiczne w życiu społeczeństwa. Problem alkoholizmu najczęściej występuje w rodzinach dotkniętych niepowodzeniami życiowymi i bezrobociem, w rodzinach o niskich dochodach, ubogich i wielodzietnych. Alkohol jest sprawcą bezdomności, przestępstw, konfliktów rodzinnych i przemocy. Przy Urzędzie Gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tab. 17 Osoby korzystające z pomocy z powodu alkoholizmu w latach 2014– 2016

Lata	Płeć		Ogółem
	kobiety	mężczyźni	
2014	-	2	2
2015	-	5	5
2016	-	1	1

Źródło: sprawozdawczość GOPS.

Tabela obrazuje, że osoby uzależnione od alkoholu to w większości są mężczyźni.

Działająca w gminie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2014 – 2016 przeprowadziła rozmowy.

Podsumowanie części diagnostycznej

Wnioski:

1. W Gminie Szudziałowo jest duża liczba osób żyjących w ubóstwie.
2. Spada liczba osób korzystających z pomocy społecznej.
3. Wzrasta liczba bezrobotnych .
4. Systemowej pomocy wymagają rodziny z dzieckiem.

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy Szudziałowo, korzystano z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Poza analizą danych pochodzących z własnych źródeł, czyli z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szudziałowie , wykorzystano także dane z Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz innych instytucji. Dokonano analizy SWOT w oparciu o wybrane kwestie społeczne.

Po zebraniu wszystkich danych, przeprowadzeniu analizy, można wskazać najważniejsze problemy, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego.

Z przeprowadzonej analizy należy zaprogramować działania, które wynikają z istniejących problemów społecznych. Są nimi:

- 1) zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym stwarza konieczność zapewnienia w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających tę grupę społeczną,
- 2) istnienie bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa,
- 3) słabości w funkcjonowaniu rodziny. Rodzina powinna zapewnić swoim członkom oparcie i pomoc. Może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo - wychowawcze osłabiające powyższe funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka.
- 4) dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, które rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży

IV. ANALIZA SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Szudziałowo ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- wewnętrzne pozytywne – mocne strony
- wewnętrzne negatywne – słabe strony
- zewnętrzne pozytywne – szanse
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia

MOCNE STRONY

- Pomoc dla rodzin z dziećmi
- Świetlica szkolna , trzy oddziały przedszkolne
- Świetlica szkolna
- Dobra znajomość środowiska
- Nowoczesna szkoła,
- Kadra o wysokich kwalifikacjach
- Współpraca jednostek organizacyjnych gminy
- Współpraca ze służbami: policja, straż graniczna i stacją opieki Caritas,
- Wykorzystywanie środków zewnętrznych
- Aktywna praca na rzecz dzieci
- GOAKiR
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny
- GKRPA
- Dobra baza sportowa
- Place zabaw ogólnodostępne
- Służba zdrowia
- Czyste [łasy](#)
- Wyżywienie w szkołach
- Bank
- Pomniki przyrody
- Gminna Biblioteka
- Spotkania integracyjne mieszkańców
- dostęp do Internetu

SŁABE STRONY

- Infrastruktura drogowa
- Ograniczone środki finansowe
- Brak chęci zmiany swojej sytuacji życiowej przez mieszkańców
- Uzależnienia i długa procedura kierowania na leczenie odwykowe
- Słabo rozwinięta działalność pozarolnicza
- Małe zaangażowanie społeczeństwa w rozwiązywanie problemów lokalnych , roszczeniowość.
- Starzenie się społeczeństwa
- Mało gospodarstw agroturystycznych
- Mało instytucji pozarządowych
- Brak usług rehabilitacyjnych
- Małe zainteresowanie mieszkańców szkoleniami.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Możliwość uzyskania unijnych środków finansowych ➤ Unijne szkolenia dla rolników ➤ dopłaty unijne ➤ Wzrost świadomości społecznej ➤ Szkolenia ➤ Współpraca instytucji ➤ Podnoszenie kwalifikacji ➤ Istnienie Ośrodka zdrowia ➤ Istnienie oddziałów przedszkolnych ➤ Szkoły ➤ GOAKiR ➤ Sudovia ➤ OPS ➤ Szudziałowianki ➤ Działalność profilaktyczna ➤ Straż graniczna Policja ➤ LZI, GKRPA ➤ Ośrodek Pomocy Społecznej ➤ Udział w konkursach ➤ Promocja zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powiększanie się dysfunkcji w rodzinach ➤ Uzależnienia ➤ Utrata zdrowia ➤ Zwiększenie kosztów utrzymania ➤ Rozpady rodzin ➤ Wyjazd młodych za granicę ➤ Starzejące się społeczeństwo ➤ Trudności z wychowaniem dzieci i młodzieży – szczególnie w rodzinach patologicznych ➤ Rozluźnienie więzi rodzinnych, koleżeńskich

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Niewątpliwie mocną stroną gminy jest pomoc skierowana na rodzinę z dzieckiem, profilaktyka, dobrze wykształcona kadra, szkolenia często bezpłatne co przy ograniczonych możliwościach finansowych odgrywa dużą rolę. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii.

Słabe strony to ograniczone środki finansowe, brak chęci zmiany swojej sytuacji życiowej przez mieszkańców, starzenie się społeczeństwa, małe zaangażowanie społeczeństwa w rozwiązywanie problemów lokalnych.

Szansę to możliwość pozyskiwania finansowych środków unijnych, unijne szkolenia dla rolników, wzrost świadomości społecznej, działalność profilaktyczna.

Zagrożenia to niż demograficzny, wzrost zjawisk negatywnych, utrata zdrowia, uzależnienia, zwiększenie kosztów utrzymania, rozpady rodzin.

Jak wspomniano na wstępie analizy, mamy zarówno ujemne jak i pozytywne czynniki, które można i należy wykorzystać w programie budowania strategii.

Jesteśmy krainą zielonych lasów i czystego powietrza. Możliwość wykorzystywania środków unijnych. Opieka nad dzieckiem i rodziną, oddziały przedszkolne, zajęcia w GOAKiR, profilaktyka, świetlice to wszystko służy wsparciu rodzin i poprawie ich sytuacji. Możliwości korzystania z kursów i szkoleń mają wpływ na podniesienie poziomu wykształcenia, kwalifikacji, świadomości, zwiększenie umiejętności radzenia sobie w życiu szczególnie przez młodych ludzi. Posiadanie obiektów użyteczności publicznej tj: szkół, biblioteki i wzajemna ich współpraca może być szansą rozbudzenia na szerszą skalę inicjatyw społecznych i promocji gminy.

Poziom integracji społecznej został oceniony przez uczestników warsztatów jako występowanie słabych więzi między mieszkańcami, nielicznych przejawów wzajemnej pomocy i wspólnych działań, z tendencją ukierunkowaną w stronę małego stopnia identyfikacji ze społecznością i jej sprawami oraz braku zaangażowania społecznego mieszkańców.

V. KIERUNKI ROZWOJU GMINY SZUDZIAŁOWO

1. WIZJA

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Wizja definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.”

Na podstawie analizy sytuacji społecznej, wyodrębnienia obszarów problemowych oraz w wyniku prac warsztatowych określono Wizję rozwiązywania problemów społecznych. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szudziałowo wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Szudziałowo zapewnia wysoki poziom edukacji, szeroką ofertę kulturalną, dba o bezpieczeństwo rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziała bezrobociu i patologiom społecznym

Strategia pozwala sprecyzować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych założeń.

2. CELE STRATEGICZNE

Nadrzędnym celem strategii jest zaspokojenie potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenie ich do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Główne cele strategiczne określają co zamierzamy osiągnąć i do czego przyczyniają się opisane osiągnięcia.

Podczas prac warsztatowych, na podstawie analizy SWOT, oraz analizy problemów społecznych występujących w gminie reprezentanci społeczności Gminy Szudziałowo sformułowali następujące obszary problemowe:

1. Pomoc społeczna , niepełnosprawność i bezrobocie
2. Pomoc dla rodzin z dziećmi i młodzieży
3. Edukacja, kultura i rekreacja
4. Ochrona zdrowia , profilaktyka i bezpieczeństwo

Dla każdego z obszarów, określone zostały cele strategiczne, które są rozwinięciem wizji i wskazują główne kierunki rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców. Brzmia one jak niżej:

dla obszaru „Pomoc społeczna , niepełnosprawność i bezrobocie”

Praca z osobami niepełnosprawnymi i bezrobotnymi, prowadzenie działań socjalnych .

dla obszaru „Pomoc dla rodzin z dziećmi i młodzieży”

Prowadzenie działań socjalnych z rodziną, opieka nad rodziną i dzieckiem.

dla obszaru „Edukacja, kultura i rekreacja”

Zapewnienie wysokiego poziomu edukacji i bogatej oferty kulturalnej i rekreacyjnej .

dla obszaru „Ochrona zdrowia , profilaktyka i bezpieczeństwo”

Przeciwdziałanie patologiom społecznym. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

2.1

OBSZAR 1. Pomoc społeczna niepełnosprawność i bezrobocie.

Cel główny:

Rozwój integracji środowiska i praca z rodziną, osobami bezrobotnymi i niepełnosprawnymi.

Cel operacyjny:

- ***rozwijanie aktywnych form przeciwdziałających bezrobociu mieszkańców***

ZADANIA

1. udział w programach organizowanych przez PUP
2. organizowanie spotkań dla bezrobotnych np. z doradcami zawodowymi
3. organizacja kursów i szkoleń
4. aktywizacja mieszkańców w zakresie poszukiwania pracy-kramik ogłoszeń
5. udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego
6. praca socjalna: udzielanie wsparcia merytorycznego i psychologicznego w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych

Cel operacyjny

- ***integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym***

ZADANIA

1. organizacja spotkań dla osób starszych
2. zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku
3. likwidacja barier architektonicznych
4. Możliwość korzystania przez osoby niepełnosprawne z Dziennego Ośrodka Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Łażniach.

Cel operacyjny

- ***przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców***

ZADANIA

1. pomoc społeczna osobom i rodzinom najuboższym
2. pomoc w znalezieniu pracy osobom poszukującym zatrudnienia
3. realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
4. współorganizowanie i dofinansowanie wycieczki dla dzieci i młodzieży

OBSZAR 2. Pomoc dla rodzin z dziećmi i młodzieży

Cel operacyjny

- ***wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny***

ZADANIA

1. świadczenie pomocy finansowej i w naturze
2. organizowanie i finansowanie dożywiania w szkołach
3. organizowanie i finansowanie wycieczki letniego
4. interwencja w środowiskach zagrożonych patologią
5. praca socjalna - rozwijanie poradnictwa rodzinnego i prawnego
6. prowadzenie przedszkoli dla dzieci

OBSZAR 3. EDUKACJA, KULTURA I REKREACJA

Cel główny:

Zapewnienie wysokiego poziomu edukacji i bogatej oferty kulturalnej.

Cel operacyjny

- ***zwiększenie dostępności obiektów sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy***

ZADANIA

1. organizacja turniejów i zawodów sportowych adresowanych do społeczności gminnej
2. prowadzenie treningów drużyn sportowych
3. utworzenie sportowej drużyny młodzieżowej
4. organizowanie wyjazdów na basen
5. udostępnianie bazy sportowej, szkolnej na działalność zespołów tematycznych np. sportowych, artystycznych

Cel operacyjny

- ***Podnoszenie jakości edukacji i zapewnienie równego startu edukacyjnego***

ZADANIA

1. wspieranie doskonalenia kadry pedagogicznej uwzględniającego nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe dzieci i młodzieży
2. zapewnienie dostępu do informacji o możliwości kontynuacji kształcenia ogólnego i zawodowego
3. prowadzenie zajęć korekcyjno - wyrównawczych dla uczniów z trudnościami i deficytami rozwojowymi

Cel operacyjny

- ***tworzenie warunków do opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym***

ZADANIA

1. utworzenie przedszkoli
2. przystosowanie pomieszczeń na potrzeby przedszkola
3. zatrudnienie nauczycieli specjalizujących się w wychowaniu przedszkolnym
4. wyposażenie w sprzęt dydaktyczny

Cel operacyjny

- **wzbogacenie oferty zagospodarowania czasu wolnego**

ZADANIA

1. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży - utworzenie przedmiotowych kół zainteresowań
2. organizacja konkursów i zawodów sportowych
3. wykorzystanie obiektów sportowych z możliwością bezpłatnego korzystania
4. upowszechnianie aktywnych i bezpiecznych form spędzania wolnego czasu
5. zapewnienie opieki dzieciom w okresie wakacyjnym

Cel operacyjny

- **upowszechnianie i wzbogacenie oferty kulturalnej w społeczności lokalnej**

ZADANIA

1. **doposażenie świetlic wiejskich w odpowiednią bazę**
2. zatrudnienie specjalistów – animatorów kultury,
3. wprowadzenie gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych
4. współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych
5. organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi kultury, polityki sztuki

Cel operacyjny

- **wzbudzanie aktywności wśród młodzieży-zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży**

ZADANIA

1. wspieranie uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym i społecznym
2. rozwijanie zainteresowań
3. rozwój talentów twórczości młodzieżowej

Cel operacyjny

- **podejmowanie działań służących podtrzymaniu miejscowej tradycji**

ZADANIA

1. organizowanie spotkań z osobami starszymi
2. konkursy związane z tradycją naszego regionu

3. organizacja i prowadzenie portalu dot. informacji kulturalnej i turystycznej
4. prowadzenie warsztatów dot. ginących zawodów
5. zachęcanie do uczestnictwa w tworzeniu dóbr kultury

2.3

OBSZAR 4. Ochrona zdrowia, profilaktyka i bezpieczeństwo

Cel strategiczny:

Przeciwdziałanie patologiom społecznym, ochrona zdrowia i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy

Cel operacyjny

- ***ochrona zdrowia poprzez profilaktykę***

ZADANIA

1. promocja zdrowego stylu życia
2. edukacja publiczna w zakresie ochrony zdrowia
3. opieka nad nieuleczalnie chorymi
4. organizacja badań przesiewowych
5. stworzenie możliwości prowadzenia usług rehabilitacyjnych

Cel operacyjny

- ***zapobieganie problemom uzależnień od alkoholu***

ZADANIA

1. prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie ograniczania zjawiska alkoholizmu
2. wsparcie psychospołeczne rodzin cierpiących z powodu osób nadużywających alkoholu
3. organizacja spotkań ze specjalistami
4. pomoc uzależnionym i ich rodzinom w nawiązywaniu kontaktu z poradniami AA
5. organizacja festynów promujących zdrowy styl życia .
6. wsparcie finansowe rodzin dotkniętych uzależnieniem.
7. praca socjalna: udzielanie wsparcia merytorycznego osobom uzależnionym i ich rodzinom w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem

Cel operacyjny

- ***przeciwdziałanie przemocy w rodzinie***

ZADANIA

1. wsparcie dla ofiar przemocy domowej
2. nawiązanie kontaktu i współpraca z dzielnicowym
3. prowadzenie działań związanych z „Niebieską Kartą”

Cel operacyjny

- ***zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy***

ZADANIA

1. prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkoły podstawowej i gimnazjalnej na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym (Bezpieczna droga do szkoły)
2. szkolenia dla młodzieży gimnazjalnej w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty rowerowej
3. prowadzenie cyklicznych akcji kontroli drogowych
4. organizowanie turniejów wiedzy o ruchu drogowym
5. dokonywanie wycinki drzew i krzewów ograniczających widoczność w ruchu drogowym
6. powszechna edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych
7. prowadzenie działań prewencyjnych, edukacyjnych dotyczących ryzykownych zachowań, nawiązywania przypadkowych znajomości, zawierania znajomości przez Internet.

3. Programy działania

4.

POMOC SPOŁECZNA , NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I BEZROBOCIE

Praca z osobami niepełnosprawnymi i bezrobotnymi , prowadzenie działań społecznych

**Cel operacyjny: ROZWÓJ INTEGRACJI ŚRODOWISKA I PRACA Z RODZINĄ,
OSOBAMI STARSZYMI I NIEPEŁNOSPRAWNYMI**

Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Czas realizacji
Cel operacyjny: ROZWIJANIE AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH BEZROBOCIU MIESZKAŃCÓW			
Udział w programach organizowanych przez PUP	Urząd Gminy GOPS PUP	-budżet gminy	2018 -2023
Organizowanie spotkań dla bezrobotnych np. z doradcami zawodowymi	Urząd Gminy PUP	-budżet gminy	2018 -2023
Organizacja kursów i szkoleń	Urząd Gminy PUP	-budżet gminy -środki UE	2018 -2023
Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego	GOPS	-budżet gminy -dotacje	2018 -2023
Aktywizacja mieszkańców w zakresie poszukiwania pracy kramik ogłoszeń	GOAKIR GOPS	- środki własne - budżet gminy	2018 -2023
Praca socjalna: udzielanie wsparcia merytorycznego w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	GOPS	-działalność własna	2018 -2023
Cel operacyjny: integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym			
Organizacja spotkań dla emerytów, rencistów osób starszych i samotnych	Urząd Gminy GOPS Caritas	- środki pozyskane od darczyńców	2018 -2023
Możliwość korzystania przez osoby niepełnosprawne z Dziennego Ośrodka Wsparcia w Łażniach.	GOPS	Budżet gminy	2018-2023
Likwidacja barier architektonicznych	Urząd Gminy	Budżet gminy, pozyskiwanie środków unijnych	2018-2023
Zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku	GOPS	-budżet gminy PUP	2018 -2023

Cel operacyjny: przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców			
Pomoc społeczna osobom i rodzinom najuboższym	GOPS	-budżet gminy -dotacje	2018 -2023
Pomoc w znalezieniu pracy osobom poszukującym zatrudnienia	GOPS PUP	-budżet gminy	2018 -2023
Realizacja programu wieloletniego państwa w zakresie dożywiania”	GOPS Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy -dotacje	2018 -2023
Współorganizowanie, dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy GOPS GKRPA	-budżet gminy	2018 -2023

POMOC DLA RODZIN Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻY

PROWADZENIE DZIAŁAŃ SOCJALNYCH Z RODZINĄ , OPIEKA NAD RODZINĄ I DZIECKIEM			
Cel operacyjny: wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny			
Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Czas realizacji
Świadczenie pomocy finansowej i w naturze	GOPS	-budżet gminy - dotacje	2018 -2023
Organizowanie i finansowanie dożywiania w szkołach	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOPS	-budżet gminy - dotacje	2018 -2023

Organizowanie, dofinansowanie wypoczynku letniego	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GKRPA Urząd Gminy GOPS	-budżet gminy -środki UE	2018 -2023
Interwencja w środowiskach zagrożonych patologią	GOPS, LZI, GKRPA Policja	W ramach zadań własnych	2018 -2023
Praca socjalna – rozwijanie poradnictwa rodzinnego i prawnego	GOPS Kurator Zawodowy Sądu rejonowego w Sokółce	- działalność charytatywna W ramach zadań własnych	2018 -2023
Prowadzenie przedszkoli dla dzieci	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	- środki UE - budżet gminy	2018 -2023

EDUKACJA , KULTURA I REKREACJA

ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU EDUKACJI I BOGATEJ OFERTY KULTURALNEJ I REKREACYJNEJ			
Cel operacyjny: zwiększenie dostępności obiektów sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy			
Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Czas realizacji
Organizacja turniejów i zawodów sportowych adresowanych do społeczności gminnej	UKS SUDOVIA Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - sponsorzy	2018 -2023

Prowadzenie treningów drużyn sportowych	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie UKS SUDOVIA Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy - budżet UKS SUDOVIA	2018 -2023
Prowadzenie sportowej drużyny młodzieżowej	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie	-budżet gminy -środki UE	2018 -2023
Organizowanie wyjazdów na basen	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy -dotacje - wpłaty własne	2018 -2023
Udostępnianie bazy sportowej szkolnej na działalność zespołów tematycznych np. sportowych, artystycznych.	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie	działalność własna	2018 -2023
Cel operacyjny: podnoszenie jakości edukacji i zapewnienie równego startu edukacyjnego			
Wspieranie doskonalenia kadry pedagogicznej uwzględniającego nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe dzieci i młodzieży	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023
Zapewnienie dostępu do informacji o możliwości kontynuacji kształcenie ogólnego i zawodowego	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023
Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla uczniów z trudnościami i deficytami rozwojowymi	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	Budżet gminy - srodki UE	2018 -2023
Cel operacyjny: tworzenie warunków do opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym			
Prowadzenie przedszkoli	Urząd Gminy Wójt Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy - środki UE - dotacje	2018 -2023
Przystosowanie pomieszczeń na potrzeby przedszkola	Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023

Zatrudnienie nauczycieli specjalizujących się w wychowaniu przedszkolnym	Urząd Gminy	-budżet gminy -dotacje	2018 -2023
Doposażenie w sprzęt dydaktyczny	Urząd Gminy	-budżet gminy -środki UE	2018 -2023
Cel operacyjny: wzbogacenie oferty zagospodarowania czasu wolnego			
Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – prowadzenie kół zainteresowań	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy	2018 -2023
Organizacja konkursów i zawodów sportowych	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - sponsorzy	2018 -2023
Wykorzystanie obiektów sportowych	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023
Upowszechnianie aktywnych i bezpiecznych form spędzania wolnego czasu, prelekcje, festyny , pogadanki	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	- budżet gminy	2018 -2023
Zajęcia z dziećmi w okresie wakacyjnym	GOAKiR	Budżet gminy	2018 -2023
Cel operacyjny: upowszechnianie i wzbogacenie oferty kulturalnej w społeczności lokalnej			
Doposażenie świetlic wiejskich w odpowiednią bazę	Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023
Prowadzenie Gminnego Kalendarza Imprez kulturalnych i sportowych	Urząd Gminy GOAKiR	-budżet gminy	2018 -2023
Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez sportowych , kulturalnych i rekreacyjnych	Urząd Gminy GOAKiR Sudovia Stowarzyszenia	- budżet gminy	2018 -2023
Organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi kultury, polityki sztuki.	GOAKiR	Budżet gminy	2018 -2023

Cel operacyjny: wzbudzenie aktywności wśród młodzieży – zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży			
Wspieranie uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym i społecznym (konkursy)	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023
Rozwijanie zainteresowań, rozwój talentów twórczości młodzieżowej	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - środki UE	2018 -2023
Cel operacyjny: podejmowanie działań służących podtrzymywaniu miejscowej tradycji			
Organizowanie spotkań z osobami starszymi	GOAKiR Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy	2018 -2023
Konkursy związane z tradycją naszego regionu	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - sponsorzy	2018 -2023
Organizacja i prowadzenie portalu dot. informacji kulturalnej i turystycznej	GOAKiR Urząd Gminy	-budżet gminy	2018 -2023

OCHRONA ZDROWIA , PROFILAKTYKA I BEZPIECZENSTWO

PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCOM GMINY.			
Cel operacyjny: ochrona zdrowia poprzez profilaktykę			
Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Czas realizacji

Promocja zdrowego stylu życia	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy GOAKiR NZOZ	-budżet gminy NFZ	2018 -2023
Edukacja publiczna w zakresie ochrony zdrowia , pogadanki	NZOZ Urząd Gminy	-w ramach działalności własnej	2018 -2023
Cel operacyjny: zapobieganie problemom uzależnień od alkoholu			
Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie ograniczania zjawiska alkoholizmu, narkomanii. Pogadanki, konkursy	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOPS GOAKiR GKRPA	-budżet gminy	2018 -2023
Wsparcie psychospołeczne rodzin cierpiących z powodu osób nadużywających alkoholu	GKRPA	-budżet gminy	2018 -2023
Pomoc uzależnionym i ich rodzinom w nawiązywaniu kontaktu z poradniami AA	GKRPA GOPS	- budżet gminy	2018 -2023
Organizacja festynów promujących zdrowy styl życia	GOAKiR Urząd Gminy	Budżet gminy	2018 -2023
Wsparcie finansowe rodzin dotkniętych uzależnieniem	GOPS	Budżet gminy dotacja	2018 -2023
Praca socjalna, udzielanie wsparcia merytorycznego osobom uzależnionym i ich rodzinom w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem	GOPS	Działalność własna	2018 -2023
Cel operacyjny: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie			
Wsparcie dla ofiar przemocy domowej	GOPS LZI	-budżet gminy	2018 -2023

Nawiązanie kontaktu i współpraca z odpowiednimi służbami	GOPS LZI GKRPA	-budżet gminy - w ramach zadań własnych	2018 -2023
Prowadzenie działań „Niebieska Karta”	GOPS LZI	-budżet gminy - w ramach zadań własnych	2018 -2023
Cel operacyjny: zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy			
Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Policja	-budżet gminy	2018 -2023
Szkolenia dla młodzieży w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty rowerowej i motorowerowej	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Policja	- w ramach działalności własnej	2018 -2023
Prowadzenie cyklicznych akcji kontroli drogowych	Policja	-w ramach działalności własnej	2018 -2023
Organizowanie turniejów wiedzy o ruchu drogowym	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	- w ramach działalności własnej	2018 -2023
Dokonywanie wycinki drzew i krzewów ograniczających widoczność w ruchu drogowym	Zakład Gospodarki komunalnej Zarządca dróg	Budżet zarządcy dróg	2018 -2023
Powszechna edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	W ramach działalności własnej	2018 -2023
Prowadzenie działań prewencyjnych, edukacyjnych dotyczących ryzykownych zachowań.	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Policja	W ramach działalności własnej	2018 -2023

4. PODSUMOWANIE.

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to wprowadzanie w życie nowoczesnego modelu polityki społecznej gminy. Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Celem Strategii są działania długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz ochrony zdrowia i integracji społeczeństwa. Poprzez cele, kierunki działań oraz propozycje zadań do realizacji, ma dotrzeć do najbardziej potrzebujących.

Realizacja zadań zawartych w strategii rozwiązywania problemów społecznych wymagać będzie określonych nakładów finansowych.

Środki na ich realizację pochodzić będą z następujących źródeł:

- budżet gminy
- fundusze celowe
- budżet państwa
- fundusze strukturalne

W tym celu zostaną wykorzystane różne formy finansowania:

- dotacje celowe
- subwencje
- granty

W realizacji zadań określonych w strategii uczestniczyć będą jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i inne instytucje. Za koordynację wdrażania strategii odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie.

Strategia pełni rolę dokumentu integrującego działania wszystkich podmiotów życia społecznego w Gminie Szudziałowo, a przede wszystkim pozwoli postrzegać gminę jako zintegrowaną społeczność lokalną. Tworzy schemat długofalowej wizji rozwiązywania problemów społecznych a osiągnięte cele będą w przyszłości promować naszą gminę.

Wdrażanie strategii pozwoli stawiać czoła szybko zmieniającej się rzeczywistości i jednocześnie uniknąć poważnych konsekwencji dla społeczności lokalnej na skutek eliminowania ryzyka i poczucia bezsilności wobec radykalnych zmian społeczno-gospodarczych. Pozwoli również na lepsze zagospodarowanie zasobów ludzkich w drodze bardziej efektywnego gospodarowania budżetem i stymulowanie zmian zgodnych z programem rozwoju gminy.

Strategia podlegać będzie stosownej modyfikacji, w zależności od potrzeb ujawnionych w dalszych latach realizacji dokumentu.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szudziałowo na lata 2012-2017 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem. Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie prześle Wójtowi i Radzie Gminy sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe.

W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Załącznik Nr 1

Harmonogram działania

POMOC SPOŁECZNA , NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I BEZROBOCIE

Praca z osobami niepełnosprawnymi i bezrobotnymi , prowadzenie działań społecznych			
Cel operacyjny: ROZWÓJ INTEGRACJI ŚRODOWISKA I PRACA Z RODZINĄ, OSOBAMI STARSZYMI I NIEPEŁNOSPRAWNYMI			
Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Mierniki
Cel operacyjny: ROZWIJANIE AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH BEZROBOCIU MIESZKAŃCÓW			
Udział w programach organizowanych przez PUP	Urząd Gminy GOPS PUP	-budżet gminy	Liczba osób
Organizowanie spotkań dla bezrobotnych np. z doradcami zawodowymi	Urząd Gminy PUP Fundacja Sokólska	-budżet gminy	Liczba osób
Organizacja kursów i szkoleń	Urząd Gminy PUP	-budżet gminy -środki UE	Liczba osób
Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego	GOPS	-budżet gminy -dotacje	Liczba osób/rodzin

Aktywizacja mieszkańców w zakresie poszukiwania pracy kramik ogłoszeń	GOAKIR GOPS	- środki własne - budżet gminy	Liczba wywieszonych ogłoszeń
Praca socjalna: udzielanie wsparcia merytorycznego w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	GOPS	-działalność własna	Liczba osób/rodzin którym udzielono wsparcia
Cel operacyjny: integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym			
Organizacja spotkań dla emerytów , rencistów osób starszych i samotnych	Urząd Gminy GOPS Caritas	- środki pozyskane od darczyńców	Liczba uczestników
Likwidacja barier architektonicznych	Urząd Gminy	Budżet gminy, pozyskane środki unijne	Liczba obiektów
Możliwość korzystania przez osoby niepełnosprawne z Dziennego Ośrodka Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Łazniach.	GOPS	Budżet gminy	Liczba osób
Zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku	GOPS PUP	-budżet gminy PUP	Liczba osób
Cel operacyjny: przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców			
Pomoc społeczna osobom i rodzinom najuboższym	GOPS	-budżet gminy -dotacje	Liczba zasiłków, kwota
Pomoc w znalezieniu pracy osobom poszukującym zatrudnienia	GOPS PUP	-budżet gminy	Liczba osób, które podjęły pracę
Realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	GOPS Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy -dotacje	Liczba osób korzystających z tej formy pomocy

Współorganizowanie, dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy GOPS GKRPA	-budżet gminy - środki zewnętrzne - środki GKRPA - sponsorzy	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku
---	--	---	---

POMOC DLA RODZIN Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻY

PROWADZENIE DZIAŁAŃ SOCJALNYCH Z RODZINĄ , OPIEKA NAD RODZINĄ I DZIECKIEM

Cel operacyjny: wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny

Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Mierniki
Świadczenie pomocy finansowej i w naturze	GOPS	-budżet gminy - dotacje	Liczba osób korzystających
Dni Rodziny	UG Szkoła Podstawowa w Babikach Szkoła Podstawowa w Szudziałowie	Budżet gminy	Liczba uczestników
Organizowanie i finansowanie dożywiania w szkołach	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOPS	-budżet gminy - dotacje	Liczba osób korzystających, kwota wydatkowana na dożywianie
Organizowanie, dofinansowanie wypoczynku letniego	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie GOAKiR GKRPA Urząd Gminy GOPS Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy -środki UE	Liczba osób

Interwencja w środowiskach zagrożonych patologią	GOPS, LZI, GKRPA Policja	W ramach zadań własnych	Liczba osób
Praca socjalna – rozwijanie poradnictwa rodzinnego i prawnego	GOPS Kurator Zawodowy Sądu rejonowego w Sokółce	- działalność charytatywna W ramach zadań własnych	Liczba osób
Prowadzenie przedszkoli dla dzieci	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	- środki UE - budżet gminy	Liczba dzieci

EDUKACJA , KULTURA I REKREACJA

ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU EDUKACJI I BOGATEJ OFERTY KULTURALNEJ I REKREACYJNEJ

Cel operacyjny: zwiększenie dostępności obiektów sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy

Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Mierniki
organizacja turniejów i zawodów sportowych adresowanych do społeczności gminnej	UKS SUDOVIA Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - sponsorzy	Liczba osób turniejów, imprez
Prowadzenie treningów drużyn sportowych	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie UKS SUDOVIA Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy - budżet UKS SUDOVIA	Liczba turniejów
Prowadzenie sportowej drużyny młodzieżowej	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie	-budżet gminy -środki UE	Liczba osób

Organizowanie wyjazdów na basen	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy -dotacje - wpłaty własne	Liczba dzieci korzystających
Udostępnianie bazy sportowej szkolnej na działalność zespołów tematycznych np. sportowych, artystycznych.	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie	działalność własna	Liczba wynajęć
Cel operacyjny: podnoszenie jakości edukacji i zapewnienie równego startu edukacyjnego			
Wspieranie doskonalenia kadry pedagogicznej uwzględniającego nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe dzieci i młodzieży	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy	-budżet gminy	Liczba szkoleń
Zapewnienie dostępu do informacji o możliwości kontynuacji kształcenie ogólnego i zawodowego	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy Pedagog szkolny	-w ramach zadań własnych	Liczba spotkań
Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla uczniów z trudnościami i deficytami rozwojowymi	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	Budżet gminy - środki UE	Liczba godzin
Cel operacyjny: tworzenie warunków do opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym			
Prowadzenie przedszkoli	Urząd Gminy Wójt Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy - środki UE - dotacje	Liczba dzieci
Doposażenie w sprzęt dydaktyczny	Urząd Gminy	-budżet gminy -środki UE	kwota
Cel operacyjny: wzbogacenie oferty zagospodarowania czasu wolnego			
Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – prowadzenie kół zainteresowań	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy -środki pozabudżetowe	Liczba zajęć kół

Organizacja konkursów i zawodów sportowych	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - sponsorzy	Liczba kursów
Wykorzystanie obiektów sportowych	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy	-budżet gminy	Liczba odbytych imprez na obiektach
Upowszechnianie aktywnych i bezpiecznych form spędzania wolnego czasu, prelekcje, pogadanki, festyny, imprezy	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	- budżet gminy	Liczba pogadanek, prelekcji, imprez
Zajęcia z dziećmi	GOAKiR	Budżet gminy	Liczba dzieci
Cel operacyjny: upowszechnianie i wzbogacenie oferty kulturalnej w społeczności lokalnej			
Doposażenie świetlic wiejskich	Urząd Gminy	-budżet gminy	Liczba doposażonych świetlic
Prowadzenie Gminnego Kalendarza Imprez kulturalnych i sportowych	Urząd Gminy GOAKiR	-budżet gminy	Liczba imprez
Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych	Urząd Gminy GOAKiR SUDOVIA Gmina Szudziałowo Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Szudziałowo	- budżet gminy	Liczba wspólnych przedsięwzięć
Organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi kultury, polityki sztuki.	GOAKiR	Budżet gminy	Liczba osób
Baw się razem z nami	Urząd Gminy GOAKiR	Środki własne Sponsorzy	Liczba uczestników
Ziemniaczysko	GOAKiR	Środki własne Sponsorzy	Liczba uczestników

Cel operacyjny: wzbudzenie aktywności wśród młodzieży – zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży			
Wspieranie uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym i społecznym : konkursy wiedzy o samorządzie gminnym, konkursy strażackie	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy	-budżet gminy	Liczba konkursów
Rozwijanie zainteresowań, rozwój talentów twórczości młodzieżowej	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy GOAKiR	-budżet gminy - środki UE	Liczba konkursów
Cel operacyjny: podejmowanie działań służących podtrzymywaniu miejscowej tradycji			
Organizowanie spotkań z osobami starszymi	GOAKiR Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	-budżet gminy - sponsorzy	Liczba spotkań
Konkursy związane z tradycją naszego regionu	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	-budżet gminy - sponsorzy	Liczba konkursów
Organizacja i prowadzenie portalu dot. informacji kulturalnej i turystycznej	GOAKiR Urząd Gminy	-budżet gminy	Liczba osób
Prowadzenie warsztatów dot. ginących zawodów	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOAKiR	- budżet gminy	Liczba stron internetowych

OCHRONA ZDROWIA , PROFILAKTYKA I BEZPIECZENSTWO

PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCOM GMINY.

Cel operacyjny: ochrona zdrowia poprzez profilaktykę

Zadanie	Realizatorzy	Źródła finansowanie	Mierniki
Promocja zdrowego stylu życia Maraton zdrowia i rozrywki	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Urząd Gminy GOAKiR NZOZ	-budżet gminy NFZ	Liczba osób
Edukacja publiczna w zakresie ochrony zdrowia , pogadanki	NZOZ Urząd Gminy	-w ramach działalności własnej	Liczba pogadań
Cel operacyjny: zapobieganie problemom uzależnień od alkoholu			
Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie ograniczania zjawiska alkoholizmu, narkomanii, pogadanki , konkursy	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach GOPS GOAKiR GKRPA	-budżet gminy	Liczba pogadań
Wsparcie psychospołeczne rodzin cierpiących z powodu osób nadużywających alkoholu	GKRPA	-budżet gminy	Liczba osób objętych wsparciem
Pomoc uzależnionym i ich rodzinom w nawiązywaniu kontaktu z poradniami AA	GKRPA GOPS	- budżet gminy	Liczba osób skierowanych
Organizacja festynów promujących zdrowy styl życia Maraton zdrowia i rozrywki	GOAKiR Urząd Gminy	Budżet gminy	Liczba uczestników
Wsparcie finansowe rodzin dotkniętych uzależnieniem	GOPS	Budżet gminy dotacja	Liczba osób objętych pomocą
Praca socjalna, udzielanie wsparcia merytorycznego osobom uzależnionym i ich rodzinom w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem	GOPS	Działalność własna	Liczba rodzin/ osób

Cel operacyjny: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie			
Wsparcie dla ofiar przemocy domowej	GOPS LZI	-budżet gminy	Liczba osób LIZ prowadziło w 2012 roku 10 niebieskich kart.
Nawiązanie kontaktu i współpraca z odpowiednimi służbami	GOPS LZI GKRPA	-budżet gminy - w ramach zadań własnych	Liczba porozumień, ośrodek posiada podpisane porozumienia w liczbie 8
Prowadzenie działań „Niebieska Karta”	GOPS LZI	-budżet gminy - w ramach zadań własnych -	Liczba Niebieskich Kart w 2012 roku założono prowadzono 10 NK
Cel operacyjny: zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy			
Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Policja	-budżet gminy	Liczba spotkań z policją
Szkolenia dla młodzieży w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty rowerowej i motorowerowej	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Policja	- w ramach działalności własnej	Liczba wydanych kart rowerowych i motorowerowych
Prowadzenie cyklicznych akcji kontroli drogowych	Policja	-w ramach działalności własnej	Liczba akcji
Organizowanie turniejów wiedzy o ruchu drogowym	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	- w ramach działalności własnej	Liczba uczestników
Dokonywanie wycinki drzew i krzewów ograniczających widoczność w ruchu drogowym	Zakład Gospodarki komunalnej Zarządca dróg	Budżet zarządcy dróg	Liczba oczyszczonych kilometrów dróg

Powszechna edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach	W ramach działalności własnej	Liczba osób przeszkolonych
Prowadzenie działań prewencyjnych, edukacyjnych dotyczących ryzykownych zachowań.	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Szkoła Podstawowa w Babikach Policja	W ramach działalności własnej	Liczba działań